

SAIL FOR DEMOCRACY

Nordiska
ministerrådet

YOUTH
— 2030

BRIGGEN TRE KRONOR

NUORTEN
AKADEMIA

Bakgrund

Sail for Democracy samlade 28 unga från Sverige, Finland och Åland för en veckas demokratiworkshop till havs. Ombord på Briggen Tre Kronor varvades segling med workshops och möten i Stockholm, Åbo och Mariehamn med beslutsfattare från riksdag, kommuner, myndigheter och civilsamhälle. Genom att unga och makthavare arbetade sida vid sida skapades ett unikt forum där de kunde mötas som jämlika och utveckla förslag för ökat ungt inflytande.

Projektet är ett samarbete mellan svenska Youth 2030 Movement, svenska Briggen Tre Kronor, finska Nuorten Akatemia samt åländska SKUNK - Skärgårdungdomarnas intresseorganisation. Projektet finansierades av DEMOS, ett initiativ under nordisk kulturkontakt.

Nedan presenteras två frågor som diskuterades flitigt mellan deltagarna och beslutsfattare ombord. Här presenteras även konkreta åtgärder som behöver tas för att öka ungas delaktighet och inflytande.

Sluta med youthwashing!

Många unga upplever idag att de enbart bjuds in till dialog för att vuxna ska kunna kryssa av en ruta. Detta kallas *youthwashing*, vilket innebär att unga förvisso kan bjudas in till möten och rådslag, men bara som symboliska deltagare, utan någon reell möjlighet att påverka. Detta skapar frustration och riskerar att urholka både ungas förtroende för demokratin och deras vilja att engagera sig.

För att motverka youthwashing krävs tydliga riktlinjer för hur unga ska inkluderas på ett meningsfullt sätt, samt återkoppling som visar hur deras synpunkter har tagits tillvara. Lika viktigt är dock en förändring i vuxnas attityder. Alltför ofta ses unga nämligen som ointresserade eller okunniga snarare än som invånare med värdefulla erfarenheter, vilket gör att deras idéer avfärdas innan de prövas. Kompetensutveckling för politiker och tjänstepersoner kan här bidra till att skapa ett förhållningssätt där unga ses som fullvärdiga aktörer.

En viktig del i lösningen är också att bygga permanenta strukturer för ungas inflytande. I Finland är ungdomsfullmäktige på kommunal nivå ett lagstadgat krav som 98% av alla kommuner lever upp till. I Sverige skulle en liknande lösning kunna ge unga en stabil och konkret kanal för dialog med politiska beslutsfattare, vilket skulle minska risken för symboliskt deltagande och samtidigt stärka ungas lokala engagemang.

Förslag:

- **Betrakta och behandla unga som samhällsaktörer med värdefulla perspektiv och återkoppla till unga som varit en del av en dialog.**
- **Lagstadga krav på att kommuner ska ha ungdomsfullmäktige med resurser och rätt till formell dialog.**

Sänk rösträttsåldern till 16 år!

För att effektivt och direkt öka ungas inflytande bör rösträttsåldern sänkas till 16 år. En sänkt rösträtt hade inte bara stärkt känslan av inkludering, utan ger också möjlighet att etablera ett livslångt engagemang. När unga får delta i val medan de fortfarande går i skolan är det större chans att de röstar och att vanan håller i sig livet ut.

Erfarenheter från länder som Österrike, Tyskland och Skottland visar att lägre rösträttsålder kan leda till högre valdeltagande bland förstagångsväljare, samt ökad kunskap och ansvarstagande i samhällsfrågor. En sänkning skulle dessutom göra att politiken i större utsträckning behöver förhålla sig till frågor som berör unga, som till exempel klimat, utbildning och psykisk hälsa. Därmed skulle demokratin bli mer representativ och allomfattande om rösträttsåldern sänktes.

För att ta frågan vidare bör det redan inför valet 2026 införas en testverksamhet för särskild utvalda kommuner, där 16 åringar tillåts rösta. En testverksamhet är något som bland annat Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är positiva till, och som har föreslagits i tre separata statliga offentliga utredningar.

Förslag:

- **Inför en testverksamhet med rösträttsåldern 16 år på kommunal nivå inför valet 2026.**

Kontakt:
info@youth2030.se

Tack till:
**Nordiska
ministerrådet**